

10. Лаврушин О.И. Основы ликвидностью / М. А. Поморина // Банковского дела. - М.: Финансы и статистика, 1999. - 589с. Банковское дело. - 2001. - № 9. - С. 5
11. Панова Г. С. Анализ финансового регулирования деятельности банков в Украине, состояния коммерческого банка / Г. С. Панова. - М.: Финансы и статистика, 1996. - 270 с. затверджена постановою Правління НБУ від 28.08.2001 № 368.
12. Молчанов О. В. Теоретичні підходи до управління ліквідністю сучасних банків / О. В. Молчанов // Формування ринкових відносин в Україні. - 2006. - № 10. - С. 48-51.
13. Фурман О. А. О некоторых с. 15. Банковский надзор: европейский опыт и российская практика. Пособие подготовленное в рамках проекта "Обучение персонала центрального банка - этап III", Олсен М. // www.delrus.ccc.eu.int., 1996. - 120 с.
14. Інструкція про порядок підготовки до управління ліквідністю сучасних банків / О. В. Молчанов // Формування ринкових відносин в Україні. - 2006. - № 10. - С. 48-51.
15. Банковский надзор: европейский опыт и российская практика. Пособие подготовленное в рамках проекта "Обучение персонала центрального банка - этап III", Олсен М. // www.delrus.ccc.eu.int., 1996. - 120 с.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Зайцева І.Ю.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Полякова О.М.*

УДК 336.717.22

DOI: <https://doi.org/10.18664/338.47:338.45.v0i54.76457>

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ТРАКТУВАННЯ СУТНОСТІ ПОНЯТТЯ ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА

*Бормотова М.В., к.е.н., доцент,
Федоренко М.С., магістр (УкрДУЗТ)*

Депозитна політика – це одна зі складових широкого спектру політики банку, яку він здійснює під час свого функціонування. У статті розкриті теоретичні підходи до визначення сутності депозитної політики. Проаналізовано трактування вітчизняними вченими поняття «депозитна політика». Розкрито мету, завдання депозитної політики та її роль на макро- та мікроекономічному рівнях. Обґрунтовано авторське визначення поняття "депозитна політика".

Ключові слова: депозит, депозитна політика, банківська установа, депозитні кошти, банківські послуги, депозитні операції, банківська система.

СИСТЕМАТИЗАЦИЯ ТРАКТОВАНИЯ СУЩНОСТИ ПОНЯТИЯ ДЕПОЗИТНАЯ ПОЛИТИКА

*Бормотова М.В., к.э.н., доцент,
Федоренко М.С., магистр (УкрГУЖТ)*

Депозитная политика - это одна из составляющих широкого спектра политики банка, которую он осуществляет во время своего функционирования.

В статье раскрываются теоретические подходы к определению сущности депозитной политики. Обосновано авторское определение понятия "депозитная политика". Проанализированы трактовки отечественными учеными понятие «депозитная политика». Раскрыты цели, задачи депозитной политики и ее роль на макро- и микроэкономическом уровнях. Предоставлено обобщенное определение этого понятия.

Ключевые слова: депозит, депозитная политика, банковское учреждение, депозитные средства, банковские услуги, депозитные операции, банковская система.

STUDY ESSENCE OF CONCEPT OF DEPOSIT POLICY

*Bormotova M.V., Candidate of Economic Sciences, associate professor,
Fedorenko M. S., master (USU RT)*

The article discloses theoretical approaches to define the essence of the deposit policy. The copyright definition of 'deposit policy' is justified. In spite of the availability of significant amount of scientific research, the only approach to define the essence of the concept of "deposit policy", peculiarity of its modeling and methods of implementation do not exist. This is a topical issue, which need to be carefully investigated. This article describes the purpose, problems of the deposit policy and its goals at the macro and micro levels of analysis. The generalized definition of this term is provided. The deposit policy is a part of a wide range of bank policy, which are performed during its operation. As it turns out, the deposit policy is often offered to be considered as a complex system of the management decisions. However, some theoretical aspects of the organization of the deposit policy of the banks are still controversial.

Keywords: *deposit, deposit policy, banking institution, deposit funds, banking services, deposit operations, the banking system.*

Постановка проблеми. У теперішній час актуальність проблеми перегляду депозитної політики на рівні кожного банку та активізації інструментів утримання існуючих депозитних ресурсів та нарощення їх обсягу обумовлюється, по-перше, гострим дефіцитом економіки України у недорогих кредитних ресурсах, і по-друге, необхідністю стабілізації ситуації в банківській системі, запобіганню негативній тенденції відтоку коштів з депозитних рахунків фізичних і юридичних осіб та подолання панічних настроїв, які призводять до падіння рівня ліквідності і платоспроможності банків, а іноді й до їх банкрутств внаслідок вилучення значних сум грошових коштів з їх ресурсної бази. Не можна заперечити той факт, що найбільш суттєвий вплив на стан депозитних портфелів банків України справила економічна і політична криза. Внаслідок загострення кризових явищ в суспільстві і економіці активізувався процес виведення інвестиційних коштів, посилилось коливання валютних курсів та знецінення національної грошової одиниці. В таких умовах керівництво кожного банку повинно радикально змінити стратегію і тактику та механізм депозитної політики, реально оцінюючи перспективи й тенденції функціонування банківської і фінансової системи країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню теоретичних та методологічних засад розробки депозитної політики комерційних банків присвячено низку публікацій як вітчизняних, так і

зарубіжних вчених. Зокрема, серед українських дослідників можна відокремити наукові дослідження Р. Коцовської та В. Ричаківської [1], І. Сало [2], О. Бартош [3], Г. Коробова [4] В. Волохатої [7], О. Дмитрієвої [9], С. Кучеренко [11], І. Мельникова [13], Д. Бойка [14]. Проте, досі залишаються дискусійними деякі теоретичні аспекти формування депозитної політики банків. Перш за все, серед вчених до теперішнього часу не склалося єдиної точки зору щодо визначення поняття "депозитна політика".

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на наявність значної кількості наукових розробок, на сьогодні відсутній єдиний підхід до визначення сутності поняття «депозитна політика», особливостей її формування та механізму реалізації. Це є актуальне питання, яке потребує докладного вивчення.

Мета статті полягає в дослідженні сутності поняття «депозитна політика» на підставі існуючих в економічній літературі точок зору та обґрунтуванні авторського визначення.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Депозитна політика – це одна зі складових широкого спектру політики банку, яку він здійснює під час свого функціонування. Єдиного визначення терміну «депозитна політика» в економічній літературі не має. Існуючи точки зору щодо

визначення сутності поняття "депозитна політика" наведені в таблиці 1.

Всі визначення відповідно економічного змісту згруповані в дві групи. Депозитна політика як стратегія і тактика розглядається такими вченими як Р. Коцовська та В. Ричаківська [1], І. В. Сало [2]. А такі науковці як В. Волохата [7],

Р. Герасименко [8], О. Дмитрієва [9] розглядають депозитну політику як систему заходів. І. Бланк [6] аналізує це визначення на макрорівні, в той час коли всі інші вчені - на мікро. Це не зовсім вірно, тому що депозитну політику не доцільно розглядати лише з однієї позиції.

Таблиця 1

Дефініції поняття "депозитна політика"

Автор	Визначення поняття
1	2
Визначення поняття «депозитна політика» як стратегії і тактики	
Р. Коцовська та В. Ричаківська [1]	<i>Депозитна політика</i> – це стратегія і тактика банку щодо залучення грошових коштів вкладників та інших кредиторів і визначення найефективнішої комбінації їх джерел
І. Сало [2]	<i>Депозитна політика</i> – це стратегія і тактика банку щодо здійснення депозитної діяльності із залучення грошових коштів на умовах повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом.
О. Бартош [3]	<i>Депозитна політика банку</i> – це стратегія і тактика банку при його діяльності щодо залучення ресурсів із метою повернення, а також при організації та управлінні депозитним процесом.
Визначення поняття «депозитна політика» як системи заходів	
Г. Коробова [4]	<i>Депозитна політика</i> – це сукупність заходів банку, що направлені на визначення форм, завдань, змісту банківської діяльності по формуванню ресурсів, їх плануванню та регулюванню.
А. Єпіфанов [5]	<i>Депозитна політика</i> – це комплекс мір банку із формування портфеля депозитних послуг, різноманітних формі методів здійснення цих заходів, визначення його конкурентних позицій на даному сегменті ринку та забезпечення стійкості й надійності ресурсної бази.
І. Бланк [6]	<i>Депозитна політика</i> – це сукупність заходів, які здійснюються центральним банком і спрямовані на регламентування правил формування депозитів у банках, а також у небанківських грошово-кредитних установах. Депозитна політика на рівні держави в Україні здійснюється через НБУ і спрямована на регламентування правил формування депозитів у банках, та небанківських грошово-кредитних установах.
В. Волохата [7]	<i>Депозитна політика</i> – це система управлінських рішень, програма дій, або документ, що містить напрями діяльності банку в галузі проведення депозитних операцій.

1	2
Р. Герасименко [8]	Банківська політика щодо залучення грошових коштів вкладників у депозити та ефективне управління процесом залучення цих коштів.
О. Дмитрієва [9]	<i>Депозитна політика</i> – виступає складовою банківського менеджменту, це комплекс заходів по формуванню депозитного портфеля, а також різноманітні форми та методи щодо реалізації конкурентних позицій на ринку депозитних послуг з метою забезпечення необхідних обсягів депозитних ресурсів.
С. Еш, К. Тютіна [10]	<i>Депозитна політика</i> – система заходів банку із формування портфеля депозитних послуг, різноманітних форм і методів здійснення цих заходів, визначення його конкурентних позицій на даному сегменті ринку та забезпечення стійкості й надійності ресурсної бази.
Інші визначення поняття «депозитна політика»	
С. Кучеренко, Я. Лихочас [11]	Створює умови для не ризикованого вкладення фінансових ресурсів суб'єктів ринку. Менеджмент депозитних ресурсів передбачає здійснення системного, динамічного аналізу обсягів залучених депозитів.
Р. Лавров [12]	<i>Депозитна політика</i> – процес управління депозитними операціями, який передбачає наявність комплексу стратегічних і тактичних заходів, які здійснюють комерційні банки з метою акумулювання тимчасово вільних грошових коштів клієнтів для створення власних кредитних ресурсів.
І. Мельникова [13]	<i>Депозитна політика</i> – це комплекс заходів щодо формування асортименту високоякісних депозитних послуг, різноманітних форм і методів залучення коштів з метою гарантування стійкості і надійності депозитної бази для забезпечення конкурентних переваг банку на фінансовому ринку.

Також не можна підтримувати думку С. Кучеренка та Я. Лихочаса [11], які дають дуже загальне визначення та не вказують на мету депозитної політики.

У деяких визначеннях автори роблять акцент на цілях, тоді як в інших трактуваннях депозитної політики підкреслюється, що вона є сукупністю заходів, спрямованих не тільки на досягнення поставленої мети – отримання прибутку, а й на вирішення певних завдань, а також конкретизуються способи виконання цих завдань. Наприклад, І. Мельникова [13] вважає, що головним завданням банку є забезпечення його конкурентних переваг на фінансовому ринку. На думку авторів, найбільш вдалим та змістовним можна вважати визначення депозитної політики, як системи заходів. Достатньо зрозумілим є визначення Р. Герасименка [8], хоча в ньому не вказана мета здійснення депозитної політики і крім того, це єдиний автор, який у визначенні використовує

той же термін, визначення якого він дає, що є не дуже коректним.

Таким чином, аналіз спільного та відмінностей у визначеннях різних вчених дозволяє сформулювати власне визначення депозитної політики як системи заходів щодо ефективного управління процесом залучення грошових коштів вкладників з метою отримання прибутку та забезпечення ефективного функціонування на ринку фінансових послуг. У цьому визначенні вказана мета, воно є достатньо повним, і в той же час лаконічним. Таке визначення депозитної політики дозволяє комплексно врахувати його змістовну сутність.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Таким чином, в роботі проведений аналіз сутності поняття «депозитна політика» та обґрунтовано авторське визначення. Подальші дослідження повинні бути зосереджені на

узагальненні етапів формування депозитної політики.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Коцовська Р. Р. Банківські операції : навч. посібн. / Р. Р. Коцовська, О. П. Павлишин, Л. М. Хміль. – К. : УБС НБУ ; Знання, 2010. – 390 с.
2. Сало І.В. Банковское дело / Сало І.В., Турбанов А.В. – М.: Фінанси і статистика, 2005. – 353 с.
3. Бартош О. М. Депозитна політика банку та основні етапи її формування / О. М. Бартош // Вісник університету банківської справи національного банку України. – 2008. – № 3 – С. 98–101
4. Коробова Г.Г. Роль депозитів населення у формуванні ресурсної бази банку / Г.Г. Коробова // Регіональна економіка. – 2007. – № 1. – С.229-237.
5. Єпіфанов А.О. Особливості формування депозитних ресурсів банками України / Єпіфанов А.О. // Фінанси України. – 2009. – № 12. С-95.
6. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент / Бланк А.О. // Фінанси та кредит. – 2009. – № 3. С-101.
7. Волохата В.Є. Роль депозитної політики в управлінні ресурсами банку /В.Є.Волохата//Вісник НТУ «ЧП». – 2012. – № 58 (964). – С. 38–46.
8. Герасименко Р. А. Депозитная политика банков и факторы, влияющие на ее формирование / Р. А. Герасименко, Е. И. Хорошева, В. В. Герасименко // Финансы, учет, банки. – 2011. – № 1 (17). – С. 141– 150.
9. Дмитрієва О.А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку /Дмитрієва О.А.// Фінанси України. – 2008. – №5 С.15-17.
10. Еш С. Депозитна політика комерційного банку та напрями її вдосконалення в умовах економічної кризи банків — К.: УБС НБУ. Знання, 2010. — 390 с.
11. Кучеренко С. А. Депозитна політика банку та основні напрями її реформування / С. А. Кучеренко, Я. В. Лихочас // Бізнес Інформ. - 2013. - № 6. - С. 342-345.
12. Лавров Р.В. Депозитна політика банку в сучасних умовах / Р.В. Лавров // Науковий вісник ЧДІЕУ. — 2010. — № 4 (8). — С. 182—187.
13. Мельникова І.М. Маркетингові аспекти формування депозитної бази комерційного банку / Мельникова І.М. // Банківська справа. – 2005. – №3. – С.40-41.
14. Бойко Д.І., Териця Д.О. Дослідження сутності ресурсного потенціалу банку / Д.І. Бойко, Д.О. Териця // Вісник економіки транспорту і промисловості, - УкрДАТ, №50, 2015р. С. 319–322.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДУЗТ Зайцева І.Ю.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДУЗТ Уткіна Ю.М.*

УДК 336.764.1

КЛАСИФІКАЦІЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ ЗА ГРУПАМИ ТА ОЗНАКАМИ

*Зайцева І.Ю., д.е.н., професор,
Ситник Н.С., студентка (УкрДУЗТ)*

У статті розглянуті особливості класифікації нематеріальних активів за окремими їх ознаками та групами в сучасних умовах господарювання. Проаналізовані різні види класифікації нематеріальних активів, які піднімаються в економічній літературі. Деталізовано критерії їх групування, завдяки чому поглиблено уявлення про характерні риси даної категорії активів, а також взаємозв'язки, що виникають на різних етапах її розвитку.

Ключові слова: нематеріальні активи, класифікація, ознака, група.

© Зайцева І.Ю.,
Ситник Н.С.

Вісник економіки транспорту і промисловості № 54, 2016